



**לבי** לשימעות פרס. רובצת עליו קללה. לפני תריסר שנים נראה עתידו מובטח. ממשלת מנכ"ל משרד הביטחון עלה לדרגת סגן-השר. היה ברור שמשם יעלה לכהונה שריהביטחון — ומי יודע לאן עוד. מעל לתפקיד שריהביטחון במדינת ישראל קיימות רק שתי דרגות נוספות — ראשה ממשה ואלוהים. ואז התפטר דויד בן-גוריון מראשות הממשלה ומי משרד הביטחון. הוא השאיר את פרס לבדו. ולא די בכך — כאשר החליט בן-גוריון לפרוש ממפא"י ולהקים את רפ"י, הכריח את פרס להתפטר מכהונת סגן-השר ולבוא ליעמו למידבר.

**פרס לא רצה. הוא התפתח, התחמק, התעיי וות. שום דבר לא עזר. הוא נאלץ להתפטר.**

ברפ"י עבד כמו הרקולס. התרוצץ, אירגן, נאם. קמה מיפלגה. אך כאשר החזיר הצבא המצרי את המיפלגה הזאת לממשלה — נמסר תיק-הביטחון למשה דיין. לבסוף, אחרי הרבה מאמצים ונפתולים, קיבל שימ' עון פרס את תיק הדואר, וגם את תיק התחבורה. זה לא ביטחון, אבל זה משהו.

עכשיו בא משה דיין, וחוזר על התרי גיל של בן-גוריון. לא די בכך שהתפטר בעצמו, הוא התפטר גם בשמו של שימעות פרס.

**בפעם השנייה בחייו, מוצא שימ' עון פרס את עצמו במעמד שר בתפוזר.**

מי לא ישתתף בצערו?

**אני** מוכרח להודות שהשתתפתי זו בצער מהולה ברגש של הקלה. כי בכל תקופת כהונתו של פרס כשרי-התחבורה, חרדתי לשטח זה. כאשר שריהמיטרה אינו גאון, מילא לשריהמיטרה אין הרבה מה לעשות. חוץ מאשר להצדיע לפרחישטורים במיסדר חד גיגי ולהודיע על עליית הפשיעה.

כאשר שריהדתות נכשל בתפקידו, לא נורא. אלוהים יסתדר בלעדיו, ונצח יש ראל לא ישקר. (על כל פנים, לא הרבה.) אבל כאשר שריהתחבורה אינו ממלא את תפקידו כראוי, קורים לי כל מיני דבר רים. אין לי מקום באוטובוס. אין לי מקום הגייה. אין לי מקום בכביש.

**למרבית הצער, לא היה שימעות פרס שריהתחבורה מזהיר, וגם סגנו לא הכריז.**

...

**יש כל מיני** שרים במדינת ישראל. יש שרים המתמסרים ברצינות למיש' רדים המסורים בידיהם. שומעים אותם מעט, והם עושים הרבה.

(מי) קני לבדוק. מהו השר שלא שמעת על קיומו במשך חצי השנה האחרונה?)

יש שרים שהם, בסך הכל, קומיסארים מיפלגתיים. הם המטפלים במישרדיהם כמו בפרות חולבות, שתפ' קידו לססק למיפלגה כסף, ג'ובים והשפעה בציבור. זה נכון לגבי כל שרי המפד"ל.

יש שרים המתייחסים אל מישרדיהם כאל מיטרד. הם נואמים ברחבי העולם, עורכים את מילחמת ישראל, מנהלים את מדיניותהחוק מנהלים משאומתן עם שרי החיסטוריה. המישרד המיסכן שלהם הוא בן-חרנג.

**ויש שרים הזואים במישרדיהם בעיקר מכי שיר** חפקת פירסומת אישית.

כל מתשבותיהם נתונות לפעולות ולהצהרות המב' טיחול כותרות גדולות. כל יום שני וחמישי הם יוזמים מיבצע לאומי כביר, מכנסים עיתונאים. מופיעים בטל' וויזיה. הם מפרסמים תחזיות למאה ה-21. הסטאטיסטי' קות נוספות מהם כמו דבש מכולת-ידבורים. הם מפיר צים סביבם את ריחהתועה של מאמץ מפרך, וקולם נשמע כמו טירטור המנועים של מכונה מיניסטריאלית בלתי-נלאית.

**וחב, חבי שאין זכה** הפעילות הקרחתנית הזאת שום תוצאה.

השר שימעות פרס וסגנו שייכים. כך חוששני, לסוג אחרון זה.

...

**דוגמה הטובה ביותר** לסוג זה של פעילות' סרק היא פרישת יוסי-השבתון לרכב.

**כראי דנתח פרשה זו** לפרטיה — כי היא אוסינית, לא רק לכה צורתי-העבודה של שימ' עון פרס, היא גם לשיטת-הפעולה של הממש' לה כולה.

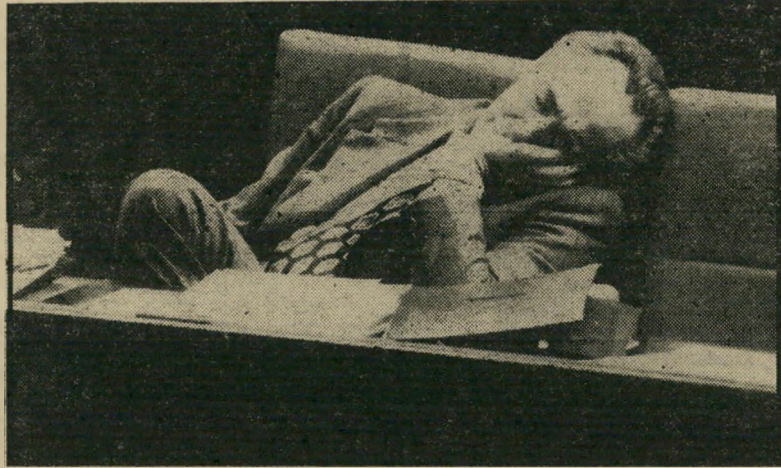
היתה מילחמה. מאורעות הרייגורל אירעו בחזיתות

ובעורף. גולדה, דיין, אלון ואבנן הופיעו לעיני הציבור. שימעות פרס נשאר בחוץ. לא היה לו תפקיד בהתרי חשות הגדולה. כלומר — היה לו תפקיד מסויים — אבל את התפקיד הזה הוא היה דווקא מעוניין להשכיח. כי אירגון התובלה בימיהמילחמה היה פרק עגום מאוד וכאוב מאוד.

מה עושים כדי שלא להישכח? למרבה המזל, היתה המילחמה מלווה במשבר-הנפט העולמי. הערבים הפעילו את נשק הדלק. באירופה נעצרו הגלגלים. הנפט נעלם מן המיכלים. הערבים בחרו בהולנד כבקורבן העיקרי. בה וברחבי היבשת הונתג יוסי-השבתון למכוניות.

לבו של הישראלי הטוב נצבט למראה סבלם של ההולנדים. ידידי ישראל, שנאלצו להשבית את מכוניו' תיחה. הוא ישב וכתב מיכתב למערכת: הבה נשבית גם את המכוניות שלנו, כאות הודות.

**זה היה רעיון יפה, פופולרי.**



# אזינו

רעיון שאפשר היה לנצלו לאירגון מסע-פירסומת, מדרגה ראשונה.

**בריוק מה שחיה ררוש** לשימעות פרס. הוא קם מייד והכריז, בקול עמוק ומרשים, שהוא עומד להנהיג בישראל יוסי-השבתון שבועי לרכב.

...

**ידו** היה פחות להוט אחרי הכותרת, ואילו היה לו פנאי וחשק לחשוב בתום הכרזה, היה מגיע בעוד מועד למסקנה שהרעיון כולו היה מטופש מיסודו. האירופים לא הנהיגו יוסי-השבתון לשם תענוג מאסר כיסטי. הם עשו זאת מחוסר ברירה. הערבים סגרו את ברו הנפט. פשוט לא היה די נפט בהולנד, בגרמניה ובארצות אחרות.

**בישראל לא היתה כל בעייה כזאת.** היה לה דלק בשפע. מקורות-האספקה שלה היו מובטחים לטווח ארוך.

לעומת זאת היתה בישראל בעייה שלא היתה קיימת באירופה. היא היתה שרייחה במילחמה. האוטובוסים, המשאיות וחלק ניכר משאר הרכב, היו מגויסים. שרר בה מחסור חמור ביותר באמצעי-תובלה מכל הסוגים. כל מכונות היתה ררושה להובלת אנשים ומיטענים. הנהגת יוסי-השבתון לא היתה רק מיוזרת — היא היתה חבלה ממשית בצורכי הציבור והמשק בשעת-החירום.

אבל מי ישים לב לקטנות כאלה? השר כבר הכריז. הכותרות כבר הופיעו. **שימעות פרס מוצא את עצמו במצבו של רוי מא שרשם לחוקה שלו תרופה כלתייכונה, מפני שהרופא ממזוי הרשם תרופה זו לחוקה אחר, הסובל ממחלה אחרת.**

ואיזה רופא המכבד את עצמו יחזור בו, יבטל מיר' שם וירשום מירשם הפוך? מוטב שהחולה ימות! וכך נכנס המיבצע הגדול לשלב הביצוע.

**וררתי את העניין** בכנסת עוד לפני שחולקו תוויות ימיהשבתון, וכך ניתנה לי הזדמנות מאלפת

לראות במו עיני איך מסתבך מיבצע של שוויץ וראווה. מול הטענות היבשות של ההגיון, שהצביעו על אי וולת המעשה, הפעילו השר וסגנו את דימוינם הפורה — וכל כמה ימים מצאו תירוץ חדש, שונה מקודמו, להצי' דקתו.

תחילה אמרו: זהו מיבצע פטיכולוגי-פוליטי. צריי כים להוכיח להולנדים שאנו עימם בסיבלם. **כאותו הגיון, אפשר היה לדרוש מכי אזרח בישראל לקטוע אצבע אחת מידו, כדי להביע הודות עם פצועי צה"ל.** הציבור היה בוודאי עושה זאת בשימחה, מככי להתלונן. כזהו הי ציבור הישראלי.

אין לי ספק שיש דרכים רבות להבעת הודות עם ההולנדים. (הייתי יכול להמליץ על כמה מהן, לולא אמר לי משקיף הולנדי בכיר, בוועידת ז'נבה: „אנא, תגידי לישראלים שיתאפקו קצת. בגלל ההודות שלהם עימנו, אנחנו נכנסים לבין עמוק עוד יותר.“)

**שום הולנדי לא דרש מאיתנו לחבל במאמין הצבאי והאזרחי שלנו, כדי לעשות לו טוב על הנשמה.**

...

**אחר מכן בא** תירוץ חדש: השב' תון חשבו ודרוש. כדי לחסוך במטבע זר, יש לנו בנזין אבל הוא עולה ביוקר. זה יותר רלוונטי. המילחמה התישה את הכלכלה הישראלית. כל חיסכון משמעותי יכול היה לעזור.

אלא שכל החיסכון המקוה הסתכם — להלכה! — 40 מיליון דולר, טיפה ב' ים המיליארדים שאבדו במילחמה. ועם עליית מחירי הדלק — אולי סכום כפול, ישתי טיפות.

**כל כולקו ידע** שאת החיסכון הזה ניתן להשיג בשיטה הרבה יו' תר ועילה: עדיית המחיר. ואכן — מייד לאחר מכן באה עלייה דראסמית במחירי הדלק, שהביאה מייד לצמצום ניכר בצריכה. כדי שוויץ, כדי ראווה, כדי כל קשר למיבצע-הסרק.

לאחר מכן בא תירוץ נוסף. אמנם, סכום הדלק שרצו לחסוך הוא קטן. אבל באותה הזדמנות חוסכים גם חלקי-חילוף, פחות נסיעות, פחות בלאי.

**למי אותו הגיון,** אפשר להשבית את הרכב שישה ימים בשבוע. חיסכון הרבה יותר גדול. הכנאי יירד בימעת לאפס.

וכאשר כל זה לא שיכנע, ואפילו ה' מאסוכיסטים המושבעים ביותר התחילו לשאול בלחש אם יש טעם בכל המיבצע. באה טענה נוספת: יש צפיפות בכבישים. אם משביתים את הרכב 15% מן הזמן, יורדת הצפיפות ב'15%.

**מה זה נוגע למטרה שבגללה הוכרז השי בתון? איך אפשר** לפתור את בעיית הכבישים כך, בדרך אנב, כזנב שי מיבצע שנועד למטרה אחרת?

ומה זה נוגע, למשל, לקטנועים, שהושבתו באותה הזדמנות — ואיש לא ידע מדוע?

...

**ני מוספק אם** אפילו המטרות העלובות האלה הושגו, נדמה לי שלא. **כל אנשי המעמד** העדיין הסתדרו טוב מאוד. הם פשוט שכרו מכוניות מפוארות בימי השבתון — במחיר מופלג, שנרשם עדיחשבון הוצאות-העסק, ונוכח ממסיהכנסה.

במישפחות בעלות שתי מכוניות, חולקו הנסיעות בלי קושי.

עליית המחירים צימצמה את כל הנסיעות למינימום. השבתת הרכב לא היתה אלא מיטרד חסר משמעות כלכלית.

...

**ה שבוע,** בימים האחרונים של שריהתחבורה שימעות פרס. נמסר כי השבתון יצומצם ל-12 שעות בשבוע.

זוהי, כמובן, הודאה באיוולת המיבצע כדי לו. אם הוא ררוש, אסור לצמצמו. אם אינו ררוש, יש לבטלו כליל.

אבל לא נעים להגיד שזה היה מיבצע מטופש מל' כתיחה, שהוחל בו ללא מחשבה. ושפשוט לא נעים לבטלו בן לילה. טוב יותר לחסלו בהדרגה, בשקט, כדי שלא ישאלו שאלות.

אך יש בכל זאת מועתה אחת: כאשר ייכי נפ שר חדש למישרד-התחבורה, יוכי להשיג מייד כותרת גדולה בעיתון: השבתון יבוטל ארטיטיטו.